

CIRKULÄR 15:15

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2015–2018

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Nytt ramanslag 1:4 Stöd till kommuner och landsting
- Nytt anslag för kommunalekonomisk utjämning
- Preliminär kostnadsutjämning 2016
- Reviderad LSS-utjämning 2015
- Preliminär LSS-utjämning 2016
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Preliminärt PO-pålägg för kommunerna 2016
- Återbetalning från AFA år 2015
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos vi presenterade i februari (se cirkulär 15:7) har vi gjort en marginell nedrevidering av skatteunderlagsprognosen 2015 till följd av att vi nu förutser mindre ökning av arbetade timmar. Revideringar av arbetade timmar, grundavdrag och arbetslöshetsstöd har medfört en uppjustering av utvecklingen 2016 medan svagare sysselsättningsutveckling innebär nedrevidering av 2017 och 2018.

Svensk ekonomi på gång

Svensk ekonomi avslutade 2014 mycket starkt. Även 2015 har startat bra och utsikterna inför framtiden är ljusa. Ett skäl är att tillväxten i omvärlden får allt bättre fart. Svensk BNP beräknas växa med drygt 3 procent både i år och nästa år (kalenderkorrigerat). Nästa år väntas den svenska ekonomin nå konjunkturell balans. För åren därefter (2017 och 2018) antas utvecklingen vara i linje med trendmässig tillväxt vilket är liktydigt med en väsentligt svagare utveckling i ekonomin jämfört med i år och nästa år.

Under fjolåret växte inhemsk efterfrågan mycket snabbt. Framförallt investeringarna ökade rejält. Förutsättningar finns för en fortsatt stark tillväxt i inhemsk efterfrågan också i år och nästa år. Företagens investeringar och hushållens konsumtionsutgifter är i utgångsläget låga. Med en ökad framtidstro bör företagens och hushållens benägenhet att investera och konsumera kunna höjas rejält. Men för att framtidstron ska stärkas krävs att utvecklingen i omvärlden uppfattas som mer stabil. Den internationella konjunkturen behöver förstärkas ytterligare och den svenska exporten behöver få bättre fart.

Den bedömning vi gjort av den internationella utvecklingen innebär i mångt och mycket att dessa förutsättningar föreligger. En stabilare omvärld och en bättre svensk exporttillväxt gör att den inhemska efterfrågan kan fortsätta växa i snabb takt i år och nästa år. Därigenom har den svenska ekonomin möjlighet att nå konjunkturell balans 2016.

Sysselsättningen fortsätter öka i år vilket bidrar till att läget på den svenska arbetsmarknaden förbättras. Löneökningarna ligger fortsatt i år på 3 procent och blir nästa år något högre. Prisutvecklingen är i år fortsatt mycket svag, men i takt med att effekterna av priset på olja klingar av kommer inflationstalen att höjas. Den fortsatt höga tillväxten drar också upp prisökningstakten. I mitten av nästa år når inflationen enligt KPIX (dvs KPI exklusive hushållens räntekostnader) upp mot 1,5 procent.

Den låga inflationen begränsar skatteunderlagets tillväxt. I reala termer, dvs. efter avdrag för pris- och löneökningar, är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark. I år beräknas skatteunderlaget reellt öka med 2,1 procent vilket är det dubbla mot normalt. Nästa år beräknas tillväxten bli ännu högre – eller 2,3 procent. Den starka tillväxten är en kombination av stark sysselsättningstillväxt och höjda pensioner.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP*	0,0	1,3	2,3	3,2	3,3	2,4	1,8
Sysselsättning, timmar*	0,7	0,3	1,8	1,2	1,0	0,4	0,3
Relativ arbetslöshet, nivå	8,0	8,0	7,9	7,5	6,9	6,6	6,6
Timlön, nationalräkenskaperna	2,8	1,9	1,7	3,0	3,2	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	3,0	2,5	2,9	3,0	3,2	3,4	3,5
Konsumentpris, KPIX	1,1	0,5	0,2	0,4	1,4	1,7	1,8
Konsumentpris, KPI	0,9	0,0	-0,2	0,1	1,5	3,3	3,0
Realt skatteunderlag	1,8	1,5	1,3	2,1	2,3	1,4	1,1

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Åren 2017 och 2018 förutsätts den svenska ekonomin befinna sig i konjunkturell balans och därmed endast öka enligt trend. Det innebär att antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin ökar betydligt långsammare än under de närmast föregående åren. Men trots en väsentligt svagare sysselsättningstillväxt beräknas ändå skatteunderlaget i reala termer växa i en relativt snabb takt 2017 och 2018. Förklaringen är fortsatt omfattande ökningar av pensionsutbetalningarna.

Skatteunderlaget växlar upp ökningstakten

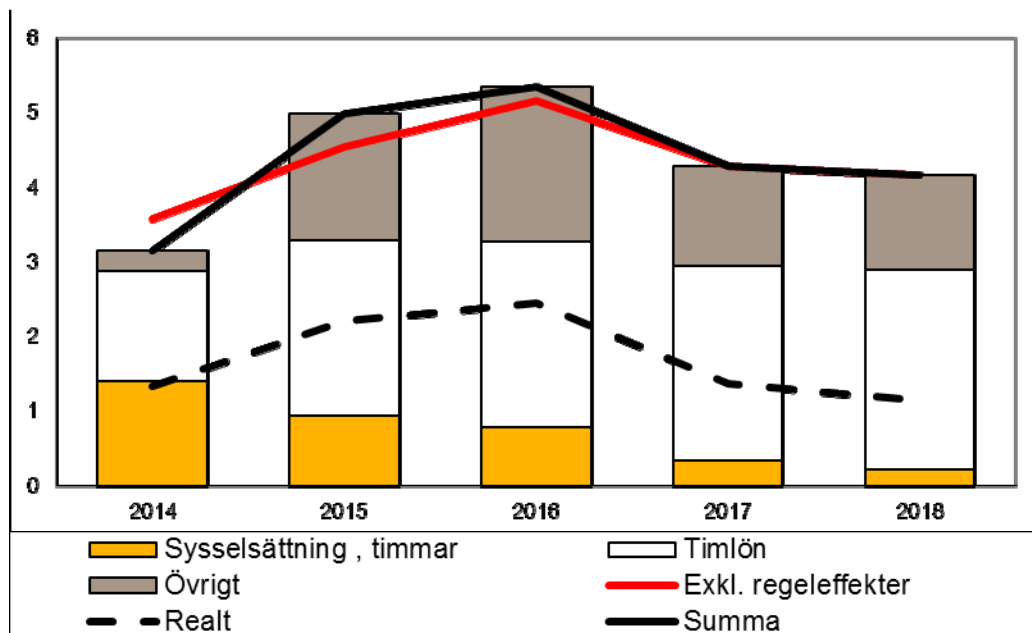
Skatteunderlagsprognosen är baserad på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas ovan och beskrivs utförligt i *Ekonomirapporten. April 2015*.

I år tar skatteunderlagstillväxten ett tydligt steg uppåt jämfört med 2014 (diagram 1). Det är flera faktorer som bidrar till den tilltagande ökningstakten. Dels beräknas både löner och pensioner stiga mer i år än förra året, dels påverkas skatteunderlaget på olika sätt av ändrade avdragsregler de båda åren. Förra året höll höjda grundavdrag tillbaka skatteunderlaget medan det i år får ett extra lyft av att avdragsrätten för pensionssparande trappas ner. Den underliggande ökningstakten, rensat för effekter av regeländringar som neutraliseras via det generella statsbidraget, stiger alltså inte lika brant.

Nästa år beräknas skatteunderlagstillväxten tillta ytterligare. Det beror främst på att den automatiska balanseringen av allmänna pensioner ger en extra höjning av pensionsinkomsterna.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Våra beräkningar utgår från att den pågående konjunkturuppgången leder till att ekonomin åter är i balans 2016 och att sysselsättningstillväxten därefter avtar. Efter 2016 räknar vi också med snabbare ökning av grundavdragen. Det är framförallt på grund av dessa båda faktorer som skatteunderlaget växer i långsammare takt från och med 2017.

Revideringar jämfört med februariprognosen

Efter den prognos vi publicerade i februari (cirkulär 15:7) har vi gjort en fördjupad analys av arbetskraftsutbudet, som innebär att arbetsmarknaden beräknas nå balans på en lägre sysselsättningsnivå. Det innebär att arbetade timmar ökar mindre vart och ett av åren 2015–2018 i vår aktuella prognos.

År 2015, 2017 och 2018 medför den svagare sysselsättningsutvecklingen en nedrevidering av skatteunderlagets utveckling. År 2016 påverkas skatteunderlagstillväxten även av två andra prognosjusteringar som verkar i motsatt riktning. Dels har vi reviderat ner grundavdragen och dels slår den höjning av taket för arbetslöshetsersättningen som regeringen föreslog i vårändringsbudgeten igenom med en helårseffekt. Sammantaget betyder detta att vi reviderar upp skatteunderlagets ökning 2016.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2013–2018
SKL, apr	3,2	5,0	5,4	4,3	4,2	23,9
Reg, apr	2,6	5,3	5,7	5,3	4,7	25,9
ESV, mars	3,1	4,9	4,5	4,5	4,4	23,3
SKL, feb	3,2	5,1	5,1	4,5	4,3	24,1

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Regeringens räknar med betydligt mindre ökning av skatteunderlaget 2014 än såväl SKL som Ekonomistyrningsverket. Skillnaden förklaras av att regeringen gör en försiktigare bedömning på flera punkter, bland annat när det gäller utvecklingen av lönesumman, arbetsmarknadsersättningar och grundavdrag.

För 2015 förutser regeringen en snabbare skatteunderlagstillväxt än SKL och ESV. Även här skiljer sig prognoserna åt på en rad punkter, bland annat när det gäller utvecklingen av arbetade timmar och flera sociala ersättningar.

Att regeringens prognos visar starkare skatteunderlagstillväxt än SKL:s och ESV:s för åren 2016–2018 beror framförallt på större ökning av arbetade timmar. Det spelar också roll att regeringen utgår från mindre höjningar av grundavdragen än SKL.

Slutavräkningar 2014–2015

Slutavräkning 2014

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2013 och 2014 till 3,9 procent respektive 2,7 procent i Budgetpropositionen för år 2014. Slutligt utfall för 2013 blev 3,4 procent och vår prognos i december 2014 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,3 procent för 2014. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2014 till 7 kronor per invånare den 1.11.2013.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär visar en ökning av skatteunderlaget med 3,2 procent för 2014. Med denna lägre uppräkning uppgår prognosen för avräkningen 2014

till -33 kronor, vilket medför en korrigerings på -40 kronor per invånare 1.11.2013 jämfört med bokslut 2014. Jämfört med vår prognos i februari (cirkulär 15:7) är det ingen förändring.

Slutavräkning 2015

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2014 och 2015 uppgår till 3,3 procent respektive 4,6 procent, enligt regeringsbeslut. SKL:s prognos innebär en högre uppräknings vilket gör att vår prognos på slutavräkningen 2015 blir positiv, 120 kronor per invånare den 1.11.2014. Jämfört med vår prognos i februari (cirkulär 15:7) är det dock en försämring med 40 kronor per invånare.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos är det möjligt 2014. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2014	2015	2016	2017	2018
Snitt 10 år	3,9	3,9	4,0	4,0	3,9
Årlig	3,6	4,5	5,2	4,3	4,2
Differens	-0,3	0,6	1,2	0,2	0,2

Källa: Skatteverket och SKL.

Nytt ramanslag 1:4 Stöd till kommuner och landsting

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2015 att nedsättningen av socialavgifterna för unga slopas och föreslår en kompensation till kommunsektorn för detta. Statsbidragen till kommunerna bör därför ökas med 734 miljoner kronor fr.o.m. den 1 augusti 2015 och fördelas med ett enhetligt belopp per invånare per den 1 november 2014, vilket innebär cirka 75 kronor per invånare. Utbetalning under 2015 kommer att ske månadsvis med 1/5 per månad från och med augusti till och med december.

Eftersom det inte är möjligt att ändra anslaget för kommunalekonomisk utjämning under pågående budgetår bör ett nytt anslag, 1:4 Stöd till kommuner och landsting, föras upp i statens budget. Från och med 2016 bör stödet fördelas via anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning.

Obs! Eftersom kompensationen under 2015 inte ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning ingår inte kompensationen i våra beräkningar av regleringsposten 2015 nedan. Från och med 2016 har vi dock tagit med det i beräkningarna.

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningen för åren 2015 till 2018 (tabell 4 och 5). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning, som påverkar omslutningen i inkomstutjämningen.

Tabell 4. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2015 till 2018

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018
Inkomstutjämning, netto (+)	60 409	63 854	66 598	69 398
Strukturbidrag (+)	1 916	1 937	1 958	1 976
Införandebidrag (+)	778	173	48	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	63 084	65 964	68 604	71 374
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	62 707	63 624	64 259	64 323
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-377	-2 340	-4 345	-7 051

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2015 till 2018

Kronor per invånare

	2015	2016	2017	2018
Inkomstutjämning, netto (+)	6 204	6 485	6 692	6 910
Strukturbidrag (+)	197	197	197	197
Införandebidrag (+)	80	18	5	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 478	6 699	6 894	7 106
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	6 440	6 461	6 457	6 404
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-39	-238	-437	-702

Preliminär kostnadsutjämning 2016

SKL har gjort en preliminär beräkning av 2016 års kostnadsutjämning med hjälp av uppdaterat underlag från Statistiska centralbyrån (SCB). Osäkerheten kring beräkningarna är i år högre än tidigare. Det beror på att förslag om förändringar av delmodellerna individ- och familjeomsorgen och förskolan är ute på remiss, vilka föreslås införas redan den 1 januari 2016. De beräkningar som vi presenterar i det här cirkuläret utgår från det nuvarande kostnadsutjämningsystemet och tar inte hänsyn till dessa eventuella förändringar.

Merparten av det underliggande datamaterialet är uppdaterat. Nedan kommer vi att resonera om de variabler som inte varit möjliga att uppdatera eller inte är fastställda.

Andel med ekonomiskt bistånd över 6 månader (delmodellen för individ- och familjeomsorg)

För ”andel med ekonomiskt bistånd över 6 månader” används förra årets värden. Varje individ som uppfyller kriteriet medför ett förbättrat utfall på ungefär 100 000 kronor för respektive kommun. Uppdateringen av denna variabel som sker först till oktoberprognosen kan därför ha betydande påverkan för enskilda kommuners utfall. Om kommunens andel med långvarigt ekonomiskt bistånd ökar jämfört med riket kommer uppdateringen ge ett positivt utfall och minskar andelen blir följden ett

negativt utfall för IFO-modellen. Det bör dock påpekas att variabeln är borttagen i den förslagna individ- och familjeomsorgsmodellen som just nu är ute på remiss.

Eftersläpningsbidraget för befolkningsökning i delmodellen för befolkningsförändringar

Ersättningen för eftersläpning i modellen för befolkningsförändringar har i likhet med tidigare aprilberäkningar satts till noll. Detta beror på att beräkningen för 2016 bygger på förändringen av folkmängden mellan 1 november 2014 och 1 november 2015. För de 22 kommuner som utjämningsåret 2015 fick ett bidrag innebär det en negativ förändring i spannet mellan 6 och 1009 kronor per invånare. Övriga kommuner betalade en avgift på 58 kronor per invånare. Då det inte finns någon prognos över eftersläpningseffekter ingår den följaktligen inte i filen ”Prognosunderlag K 2015–2019-15015”. I vår modell Skatter & bidrag finns det möjlighet att simulera bidragets storlek utifrån vad man tror att befolkningen blir per den 1 november 2015.

Tabell 6. Kommuner som kan få ersättning för eftersläpning utjämningsåret 2016

Procent

Kommun	Årlig ökning 2010–2014	Kommun	Årlig ökning 2010–2014	Kommun	Årlig ökning 2010–2014
Sundbyberg	3,33	Södertälje	1,69	Värmdö	1,36
Sigtuna	2,62	Upplands Väsby	1,68	Göteborg	1,31
Solna	2,28	Lomma	1,66	Härryda	1,30
Knivsta	2,21	Haninge	1,66	Tyresö	1,29
Stockholm	1,91	Nacka	1,61	Ekerö	1,25
Botkyrka	1,90	Järfälla	1,58	Örebro	1,24
Sollentuna	1,83	Vallentuna	1,58	Lund	1,24
Huddinge	1,77	Malmö	1,54	Uppsala	1,24
Strömstad	1,74	Täby	1,41	Eskilstuna	1,21
Upplands-Bro	1,71	Fagersta	1,39		

Det är ovanstående 29 kommuner som kan bli aktuella för ersättning för eftersläpning bidragsåret 2016. Dessa kommuner har haft en genomsnittlig befolkningsökning de senaste fem åren (2010 till 2014) som överstiger 1,2 procent. För att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2015 måste befolkningen i dessa kommuner även öka med 1,2 procent mellan den 1 november 2014 och 2015.

Verksamheternas nettokostnader 2014

Verksamhetskostnaderna på riksnivå från bokslut 2014 kommer att ligga till grund för 2016 års utjämning. Då verksamhetskostnader ännu inte är fastställda har förbundet gjort en bedömning av dessa utifrån antaganden om hur löner, priser samt volymutveckling för de olika verksamheterna förändrats mellan 2013 och 2014. I genomsnitt ökar verksamhetskostnaderna i kronor per invånare med 2,2 procent. Andelen 16–18-åringar minskar dock så mycket så att verksamhetskostnaderna för gymnasieskolan förväntas minska med 2,7 procent. En ökning av andelen över 65 år och andelen barn 1–9 år medför större kostnadsökningar än genomsnittet i äldreomsorgen men framför allt i förskola och skolbarnsomsorg.

Tabell 7. Prognostiserade nettokostnad per verksamhet

Kronor per invånare om inte annat anges

	Nettokostnad 2013, utfall	Nettokostnad 2014 SKL:s prognos	Procentuell förändring
Förskola o skolbarnsomsorg	7 008	7 233	3,2 %
Grundskola	8 856	9 237	4,3 %
Förskoleklass	570	590	3,5 %
Gymnasieskola	3 755	3 652	-2,7 %
Äldreomsorg	9 495	9 736	2,5 %
Individ- o familjeomsorg	3 690	3 651	-1,1 %
Kollektivtrafik (kommuner)	280	300	7,1 %

Nettoprisindex 2015 och 2016

För att strukturkostnaden för 2016 ska motsvara 2016 års kostnadsnivå räknas standardkostnaderna för de flesta delmodeller upp med nettoprisindex (NPI) för 2015 och 2016. I prognosen som presenteras här används regeringens bedömning av NPI för 2015 (0,2 %) och 2016 (1,0 %) från Vårpropositionen 2015. I den definitiva utjämningsen används regeringens prognos som presenteras i Budgetpropositionen 2016.

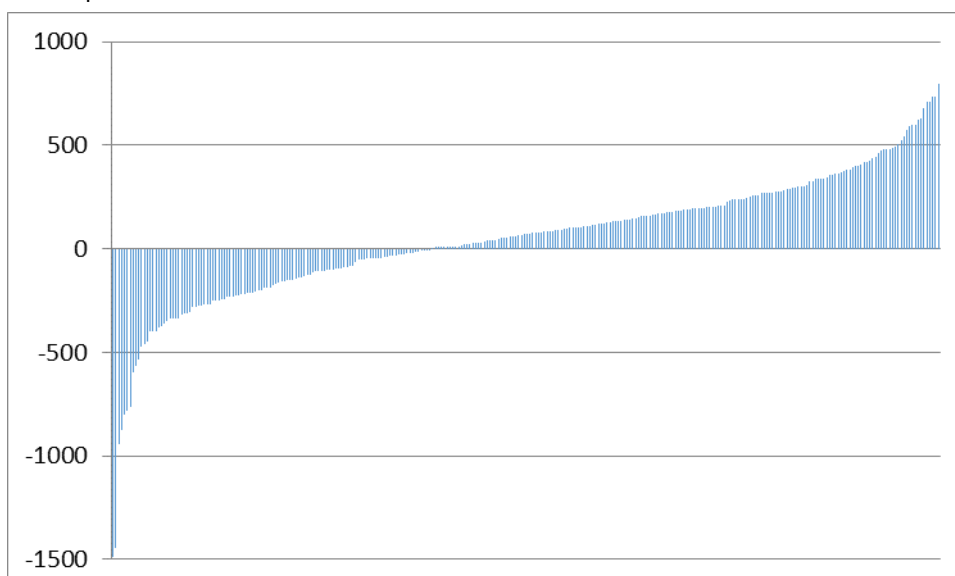
Utfall

Kommunens standardkostnad för kostnadsutjämningsens olika delar samt kommunens bidrag eller avgift totalt framgår av bilaga 1. Bidraget eller avgiften för kommunen är skillnaden mellan kommunens så kallade strukturkostnad och den genomsnittliga strukturkostnaden för riket (35 934 kronor per invånare). Den vägda strukturkostnaden har ökat med 622 kronor från 2014.

Förändringar för enskilda kommuner sträcker sig från ett bättre utfall med 799 kronor per invånare till ett sämre utfall med -1 486 kronor per invånare. Den negativa förändringen på nästan 1 500 kronor per invånare för Sundbyberg och Knivsta beror på att eftersläpningseffekten inte är inkluderad.

Diagram 2. Förändrat utfall mellan prognosen för 2016 mot utfall för 2015

Kronor per invånare

Reviderad LSS-utjämning 2015

I mars presenterade SCB det reviderade utfallet i LSS-utjämningen för 2015. Jämfört med utfallet från december har tre kommuner ändrat i sina underlag., Påverkan på andra kommuners utfall är mycket marginellt.

Preliminär LSS-utjämning 2016

Även år har vi gjort en tidig prognos för utfallet i LSS-utjämningen som baseras på 2014 års ekonomiska utfall för de flesta kommuner. Prislapparna och totalkostnaden är baserat på uppgifter från de kommuner som kommit in med uppgifter från 2014. För 227 kommuner som kommit in med sina Räkenskapsammandrag (RS) för 2014 före den 16 april beräknas personalkostnadsindex (PK-IX) på dessa siffror. Detta gäller även om RS inte är färdiggranskat av SCB. För övriga kommuner så används PK-IX för 2015 års utjämning som är baserat på RS för 2013. Vi kommer liksom tidigare år att göra en ny prognos för LSS-utjämningen 2016 i juni när RS för 2014 är färdigt. Vi vet inte säkert om regeringen verkligen avser att uppdatera PK-IX för 2015, eftersom man inte vill ge besked om detta i förväg, men eftersom detta gjorts de senaste fem åren är sannolikheten mycket stor för en uppdatering. Se *bilaga 3* för kommunvisa uppgifter.

Beräkningarna grundar sig på följande förutsättningar:

- Antalet LSS-insatser per den 1 oktober 2014 enligt uppgifter från Socialstyrelsen.
- Antalet beslut om personlig assistans enligt SFB i oktober 2014 enligt uppgifter från Försäkringskassan.
- Personalkostnadsindex (PK-IX) baserat på RS 2014 för 227 kommuner, för övriga används det PK-IX som användes för "reviderat utfall" för utjämningsåret 2015. Respektive beräkningssätt per kommun framgår av bilaga 3 tabell 1. Uppgifter från Försäkringskassan om kommunernas inbetalda ersättningar för personlig assistans enl. SFB under 2014 (används i väntan på uppgifter från RS 2014 för vissa kommuner).
- Folkmängdsuppgifter per den 31 december 2014.
- Vår prognos för prislappar vid beräkningen av grundläggande standardkostnader, som baseras på RS för 2014 med en prognos för totalkostnaderna på nationell nivå. Ökningen av nettokostnaderna i prognosen är 4,5 procent från 2013 till 2014.

Tabell 8. Prislappar baserade på RS 2014

Kronor per år

Bostad med särskild service		Övriga insatser	
– vuxna (riktvärde)	846 517	– korttidsvistelse (riktvärde)	264 583
– barn	1 058 146	– korttidstillsyn	145 521
– barn i familjehem	380 933	– avlösarservice	66 146
Daglig verksamhet	198 826	– ledsagarservice	66 146
		– kontaktperson	26 458
Personlig assistans			
– enligt LSS (riktvärde)	350 879		
– enligt SFB	175 440		

För de kommuner som har stora förändringar av antalet personer med verkställda beslut enligt LSS och LASS mellan åren och därmed stor förändring av bidrag/avgift i utjämningsystemet finns anledning att undersöka om underlaget är korrekt. Även stora förändringar av personalkostnadsindex kan finnas anledning att granska.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2013–2018. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 9. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

Procent

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arbetskraftskostnader*	2,7	2,7	3,1	3,5	3,3	3,3
Övrig förbrukning	1,1	1,4	1,6	2,2	2,5	2,6
Prisförändring	2,2	2,3	2,6	3,1	3,0	3,1

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos, och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIX, dvs. konsumentprisindex exklusive räntekostnader för egna hem, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prispförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Arbetsgivaravgifter

PO-pålägget för kommuner beräknas *preliminärt* till **38,46 procent** av lönesumman 2016, vilket är oförändrad nivå jämfört med år 2015.

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är 31,42 procent år **2015**. Inklusive avtalsförsäkringar (0,21) och avtalspension (6,83) blir det ett PO av 38,46 procent i kommunerna och 44,13 procent i landstingen.

Avseende år **2016** finns ingen information om förändrade lagstadgade arbetsgivaravgifter. De är därför *preliminärt* oförändrade, 31,42 procent år 2016. Även övriga delar i det rekommenderade PO-påslaget – avtalsförsäkringar och avtalspension – är oförändrade. Sammantaget är därmed de *preliminära PO-påslagen* år **2016** oförändrade 38,46 procent i kommunerna.

Arbetsgivaravgifter för ungdomar ändras 2015

När det gäller ungdomars nedsatta arbetsgivaravgifter sker det förändringar 1 maj 2015 och eventuellt ytterligare förändringar augusti 2015 och 2016.

Dels fattade riksdagen i mars beslut i enlighet med alliansens förslag om förändringar i ungdomsrabatten. De nya beslutade lagstadgade arbetsgivaravgifterna är från 1 maj 2015:

- för ungdomar födda 1992 och senare 10,21 procent
- för ungdomar födda 1990–1991 15,49 procent
- för ungdomar födda 1989 utgår full arbetsgivaravgift

Dels föreslår regeringen nu i vårändringsbudgeten att den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar som inte fyllt 25 år vid årets ingång tas bort. De föreslår ett **avskaffande i två steg**: En minskad nedsättning från augusti 2015 och ingen rabatt alls för ungdomar från den 1 juli 2016. Motivet enligt regeringen är att det inte är ett effektivt medel att stimulera sysselsättningen för ungdomar. Om riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag blir den lagstadgade arbetsgivaravgiften för ungdomar 25,46 procent från augusti 2015. Från 1 juli 2016 blir det enligt regeringens förslag full arbetsgivaravgift även för ungdomar.

Finansministern meddelade på presskonferensen att de eventuellt kunde återkomma med flera förslag i budgetpropositionen till hösten.

Se *bilaga 4* för kommunernas arbetsgivaravgifter för 2015 och preliminära för 2016.

Återbetalning från AFA år 2015

I mars månad fattade AFA försäkring beslut om återbetalning av 2004 års inbetalda premier. Återbetalningen till kommuner, landsting och regioner väntas bli det fjärde kvartalet 2015. Medan för övriga arbetsgivare inom kommun och landstingsområdet, Svenska Kyrkan, Pacta, KFS m.fl. kommer återbetalningen att ske under 2016. Återbetalningen sker genom FORA.

Återbetalningen avser inbetald premie år 2004 för AGS-KI samt avgiftsbefrielseförsäkringen. Sammantaget utgjorde premien 2,25 procent av den rapporterade lönesumman år 2004. Bästa underlaget för att veta den egna kommunens kommande återbetalning är den inbetalade fakturan. Sammantaget uppskattar vi att det kan röra sig om ca 5 miljarder kronor för sektorn drygt 3,5 miljarder kronor i kommunerna och ca 1,4 miljarder kronor i landstingen.

De senaste åren har det genomförts stora premieåterbetalningar av AFA försäkring. Bakgrunden är den reformering som gjordes av sjukförsäkringssystemet 1 juli 2008. Antalet personer som har beviljats sjukersättning har därefter minskat avsevärt. Detta har medfört att AFA Sjukförsäkring kan minska reserverna för framtida utbetalningar på skadeår före 2008, vilket lett till avvecklingsvinster och en förbättrad konsolidering i bolaget.

Det finns idag inga indikationer på att de kan komma ytterligare återbetalningar från AFA.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2015–2019

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2015–2019” på vår webbplats på nedanstående länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2015–2019. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragsspecificering.1403.html>

Från och med 2012 redovisas även intäkter från fastighetsavgiften i prognosunderlaget. Fastighetsavgiften påverkas inte av våra skatteunderlagsprognoser.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 15:7) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminär kostnadsutjämning 2016
- Reviderad LSS-utjämning 2015
- Preliminär LSS-utjämning 2016
- Nytt anslag för kommunalekonomisk utjämning

Beräkningarna bygger i övrigt på 2015 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Obs! Eftersom kompensationen för sociala avgifter inte ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning under 2015 ingår inte kompensationen i modellen skatter och bidrag eller i prognosunderlaget för 2015. Från och med 2016 ingår det dock i beräkningarna.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2015–2019 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion. Priset är 1 750 kronor.

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2014 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mona.fridell@skl.se.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den förenklade uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-15015nr2.xls
från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen manuellt behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden. Värdet för 2019 kan sättas till 3,9.
- Skriv in ny statsbidragsram för åren 2015 till 2018 i cellerna D32–G32. Beloppen är: 63 624,030; 64 258,971; 64 322,971; 64 322,971 Obs! Kompensationen för sociala avgifter ingår inte i anslaget för kommunalekonomisk utjämning under 2015.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2016 till 2019 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 63 854,012; 66 598,059; 69 397,678; 72 102,978
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B55–G55. Värdet finns i tabell 1, rad 7. Värdet för 2019 kan sättas till 2,8.
- Skriv in preliminär kostnadsutjämning 2016 i cell D65. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15015”, cell D22. Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kan komma ifråga för **eftersläpningsersättning** (se tabell 6) ska, liksom tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda $=xxxx + (OM(N5>2;'Blad 6 Befolkningsförändringar'!D92;0))$ där xxxx = kostnadsutjämning 2016 enligt prognosunderlaget.
- Skriv in reviderad LSS-utjämning 2015 i cell C68. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15015”, cell C26. Eventuell formel ska skrivas över.
- Skriv in preliminär LSS-utjämning 2016 i cell D68. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15015”, cell D26. Eventuell formel ska skrivas över.

Följande ändringar behöver göras på **blad 4 Kostnadsutjämning**.

- Prislappar för kostnadsutjämnings 2016–2019 finns på vår webbplats och ”kort-adressen” www.skl.se/modellensob. Välj länken Uppdateringstabell. Under rubriken **Manuell uppdatering** finns filen ”Prel-prislapp-2016.xlsx”. Cellhänvisningar finns i Excelfilen.

Dessutom måste följande ändringar göras i **blad 1 Totala intäkter**:

- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2015 års inkomster i cell H30 (120 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Information om tidpunkter under 2015

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan **Ekonomikalendern** finns en bit ner på sidan, under rubriken Läs vidare.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Per-Lennart Börjesson (makroekonomi) 08-452 77 55, Anders Folkesson (utjämningsystemet) 08-452 73 37, Peter Sjöquist (LSS-utjämnings) 08-452 77 44, Siv Stjernborg (PO-pålägg, arbetsgivaravgifter, återbetalning från AFA) 08-452 77 51 och Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Mona Fridell

Bilagor

Bilaga 1: Preliminär standardkostnad 2016 samt bidrag/avgift

Bilaga 2: Förändring Bidrag/Avgift mellan Prognos 2016 och Utfall 2015

Bilaga 3: Preliminär utjämnings av LSS-kostnader 2016

Bilaga 4: Arbetsgivaravgifter 2015 och prel 2016

”Prognosunderlag K 2015–2019 15015”, finns på vår webbplats via nedanstående länk.

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>